

SÆD-UBJERG

EN LOKAL UDVIKLINGSPLAN

APRIL 2022

Opdragsgiver: Sæd-Ubjerg Lokalråd og Tønder Kommune

Rådgiver: Jes Vagnby Arkitekter (JVA)

Jes Vagnby og Malene Dyrmosø Sølvgade 90, 1307 København K

Tlf. 40632280

www.vagnby.dk

INDHOLD

Forord & baggrund	s. 7
Procesforløb	s. 8
Oplæg til vision og grundfortælling	s. 10
Profil af Sæd-Ubjerg	s. 11
Perspektiver og anbefalinger	s. 12
Etapeplan	s. 15
Opsamlinger	
• Byværksted 1	s. 16-25
• Byværksted 2	s. 26-39
• Byværksted 3	s. 40-49

FORORD & BAGGRUND

Landdistrikts- og Bosætningsudvalget i Tønder Kommune har afsat midler til at invitere lokalområder i Tønder Kommune til at få udarbejdet lokale udviklingsplaner (LUP).

En LUP er en plan, der beskriver, hvad borgerne vil med deres lokalsamfund, hvilke intentioner, de har for udviklingen, og hvordan de vil gennemføre dem.

LUP'en samler lokalsamfundets ideer og visioner, og på baggrund af en overordnet kortlægning af de lokale stedbundne potentialer skaber den et fælles mål.

- En LUP er et strategisk styringsværktøj og aftalegrundlag for et afgrænset geografisk område og for en afgrænset tidsperiode.
- LUP'en er ikke en lovpligtig plan. LUP'en er borgernes egen plan, og den redegør for borgernes ønsker og intentioner for udviklingen af deres lokalområde.
- LUP'en er et frivilligt og uformelt værktøj, der kan mere end blot at beskrive og styre en ønsket udvikling.
- LUP'en skal også kunne inspirere og mobilisere lokale kræfter til i fællesskab at løfte en strategisk og frivillig opgave.
- LUP'en skal gøre det nemmere lokalt, kommunalt og politisk at styre og koordinere udviklingen også når der skal prioriteres og søges midler til realiseringen af delprojekter i planen.

Sæd-Ubjerg Lokalråd ønsker med en lokal udviklingsplan at styrke udviklingen af lokalområdet, så alle gode ideer og ressourcer samles om en strategisk udvikling af byen.

Det er vigtigt at huske på, at den lokale udviklingsplan er et levende arbejdsblad, der løbende vil blive prioriteret og kvalificeret, jo klogere man bliver på de enkelte ideer/ delprojekter. Med andre ord er det ikke alene lokalrådets opgave, at kvalificere og udvikle planen, det er en fælles opgave for alle beboere.

Det er ikke alle ideer, der vil blive til noget - det kræver bred opbakning og engagement.

Sæd-Ubjerg Lokalråd kan supplere

PROCESFORLØB

Omdrejningspunktet for udarbejdelse af den lokale udviklingsplan for Sæd-Ubjerg, har været at styrke dialogen om lokalområdets udvikling blandt borgerne. Det handler både om at give ejerskab til nuværende beboere - og samtidig være opmærksom på, hvilke udviklingstiltag, der kan have betydning for at tiltrække nye beboere.

I samarbejde med Sæd-Ubjerg Lokalråd, valgte vi, at forløbet skulle 'bygges' op omkring 3 byværksteder, fordelt på tre søndage.

Byværkstederne bestod af tre ingredienser;

- Inspirationsoplæg
- Workshop
- Fællesspisning

En god blanding, hvor alle kan være med.

Byværksted 1

Inspirationsoplæg

Hvordan styrker man arbejdet med udvikling af et lokalområde, ved Hanne Tanvig, landdistriktsforsker, Københavns Universitet.

Fokus på workshop

Hvorfor bo i Sæd-Ubjerg? Liv og fællesskaber i Sæd-Ubjerg, og Sæd-Ubjerg som bosætningsområde.

Byværksted 2

Inspirationsoplæg

Foredrag om Broagerland 3.0 ved Ingebeth Clausen.

Fokus på workshop

Byens torv som samlingspunkt for lokalområdets fællesskaber. Oplæg med fokus på hvilken betydning et torv kan have for et lokalområdes liv og fællesskab, ved Jes Vagnby.

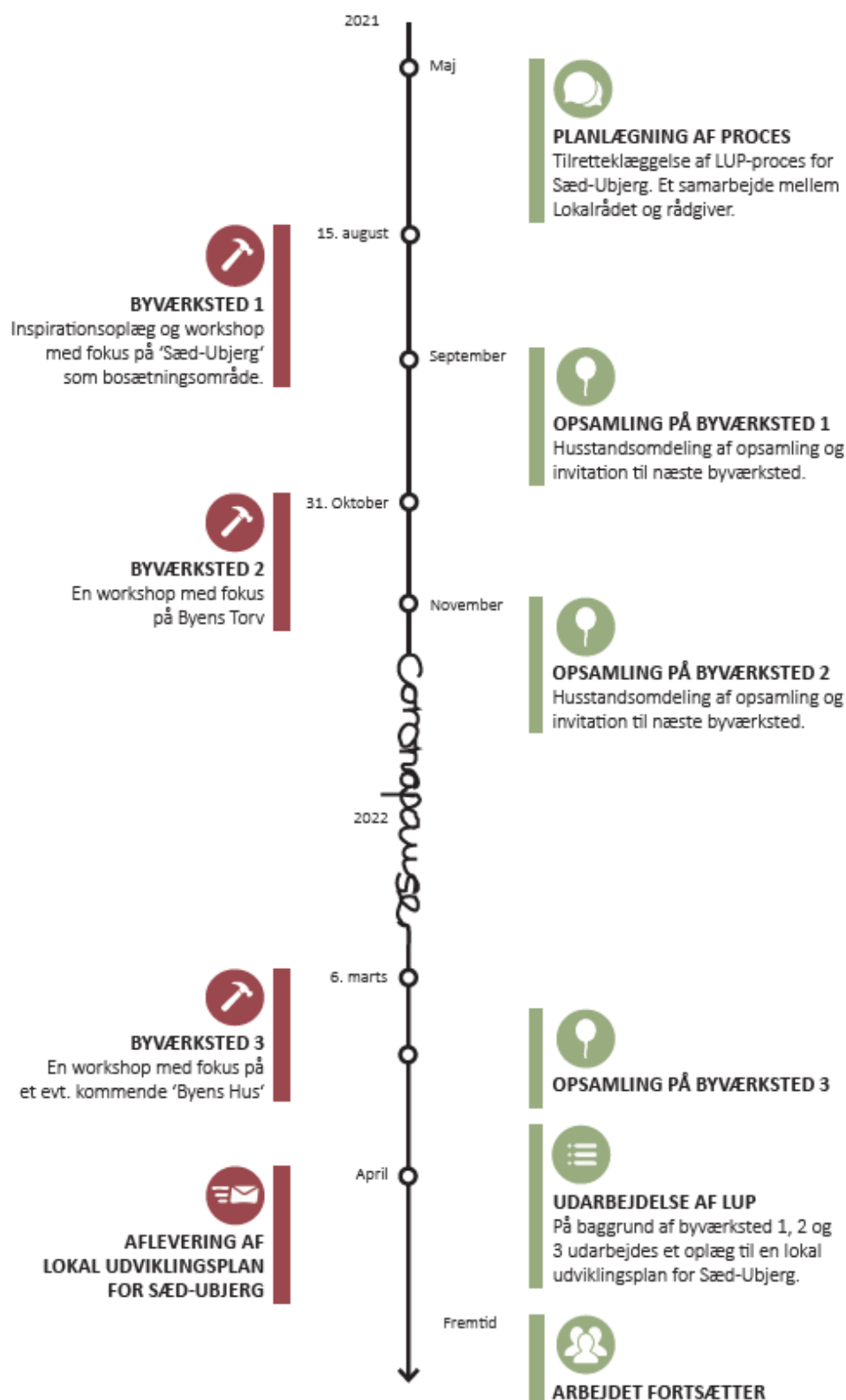
Byværksted 3

Inspirationsoplæg

Et inspirationsoplæg, med fokus på at udfordre forståelsen af, hvad et fælleshus evt. skal kunne - og hvordan det fysisk kan tage sig ud, ved Jes Vagnby.

Fokus på workshop

Drøftelse af evt. fremtidigt 'Byens Hus' - både i forhold til indhold, beliggenhed og størrelse.

OPLÆG TIL VISION OG GRUNDFORTÆLLING

Vi har udarbejdet et oplæg til en vision og grundfortælling for Sæd-Ubjerg, der bygger på de indtryk og dialoger, der har været i løbet af forløbet med LUP. Det sidste punktum er ikke sat, men nedenstående kan bruges som udgangspunkt til en videre bearbejdning.

Vision

Sæd-Ubjerg ligger i et unikt kultur- og naturlandskab. Her går vi på opdagelse, leger, finder ro og er fysisk aktive.

Vi har fokus på et liv for alle livets faser. Fra barndommen til ældrelivet. Med stærke fællesskaber og lokalt engagement.

Her er attraktive bosætningsmuligheder og boformer, som vi 'bygger' ud fra grønne og bæredygtige principper.

Vi udvikler med omtanke, for dem der er, og dem, der kommer. Og skaber stærke indtryk, med et positivt aftryk.

På (ud)kanten

I Sæd-Ubjerg **lever vi livet på kanten**. Vi bor **på kanten af Danmark**, med resten af verden i vores baghave.

Vi er **på forkant**, når det gælder lokaludvikling og den grønne omstilling.

Og når vi går forrest, går vi ofte **lige til kanten**, af det mulige.

Det som mange, ser som et problem. Er for os et potentiale. Vi retter ryggen i stedet for at bøje nakken. **Og det, er der kant i.**

PROFIL AF SÆD-UBJERG

Sæd-Ubjerg er to meget forskellige landsbyer med hver deres særlige kendetegn.

Ubjerg er Danmarks bedst bevarede landsby beliggende på et varft med første parket til Nørresø, hvor der er adgang til dejlige vandreture og sort sol.

Sæd er en landsby med seniorer og børnefamilier, som i fællesskaber dyrker de mange muligheder for aktiviteter i naturen og på landet. Byen ligger 500 m fra den tyske grænse og med cykelsti ind til Tønder.

Sæd-Ubjergs Lokalråd er stolte af Byens Torv i Sæd, der indeholder en multibane med kunstgræs, en petanquebane, et skak- og damspil, en krolfbane, stige-golf, mosteri, bryghus, blomstereng til insekterne samt bænke, og æbletræer.

Et særligt kendetegn for Sæd-Ubjerg er de mange stærekasser, der er sat op i hele lokalområdet - og ikke mindst de 3 stærehoteller, der er nytænkte overnatningsmuligheder for vandre- og cykelturister. Ved stærehotellerne er der også toilet- og køkkenfaciliteter.

I løbet af året afholdes der Sankt Hans, juletræsfest, loppemarked, ringridning, fælles lottospil, foredragsrækken 'Kulturelt Forum' og aktiviteter i forbindelse med andelauget og mosteri/bryghuset.

Historie og særkende

Lokalområdet er i dag mest kendetegnet ved sin natur og landskab med brede vider, vindmøller og søer. Her findes dansk-tyske ældre skolebygninger og en præstegård.

Demografi

Antal indbyggere i lokalområdet er ca. 200. De bosatte er primært seniorer og børnefamilier.

Geografi

Vi mødes på legepladsen med børn og børnebørn, ved andedammen, bryghuset og kirken og ellers ude i landskabet på vandretur.

Forenings- og fritidsliv

Der findes både tyske og danske og dansk-tyske foreninger i byerne, vi har et øllaug og fælles bryghus. Turister kommer til stedet for at se på fugle, sort sol, for ro og god nattesøvn.

PERSPEKTIVER OG ANBEFALINGER PÅ BYVÆRKSTED 1-3

At udvikle et lokalområde er en mental, social og fysisk proces.

Mental fordi det handler om at skabe en bevidsthed om en stedets identitet, værdier og fortællinger. Social fordi det handler om menneskerne der bor der, der skaber tilhørsforhold og relationer til området og som er med til at definere stedet. Og fysisk ved at bygninger, landskab/veje/ byrum og pladser tager form.

Særligt den centrale plads har en vigtig indflydelse på livet i et lokalområde.

I de gamle græske bystater, var den centrale plads/ agoraen omdrejningspunkt for fællesskabet. Agoraen var stedet, hvor man handlede, skabte politik, stemte om vigtige spørgsmål og debatterede religiøse emner m.m. Agoraens fysiske udformning havde således indflydelse på menneskers bevidsthed, adfærd og samvær – og var bydannelsens mentale og sociale greb, der styrkede fællesskabet og mødet mellem mennesker.

Sagt på en anden måde havde agoraen en indflydelse på dannelse af livet i byen.

I vores anbefalinger til udviklingen af Sæd-Ubjerg, har vi netop særligt fokus på at styrke lokalområdets agora - 'Byens Torv', fordi vi vurderer, at det har potentiale til at kunne styrke både det mentale og sociale liv i lokalområdet mere end det gør i dag.

I det følgende har vi samlet vores overordnede anbefalinger.

- Bæredygtig udvikling
- Styrkelse af organiseringen af aktiviteter
- Styrkelse af sammenhæng
- Byens Torv som byens (vigtigste) samlingspunkt
- Nyt boligområde
- Vær ambitiøs

Bæredygtig udvikling

Sæd-Ubjerg er allerede i dag foregangsby, når det gælder grøn udvikling i Tønder Kommune. Det vil være oplagt at arbejde endnu mere ambitiøst med bæredygtig udvikling gennem et mere formaliseret samarbejde med kommune, erhvervsliv og beboerne, så arbejdet bliver strategisk og langsigtet.

Samarbejdet kan fx tage udgangspunkt i et fokus på at Sæd- Ubjerg skal være et visionær testområde, hvor borgere og kommune er på forkant med bæredygtighed og innovation?

Der kan fx arbejdes med:

- Arrangementer og oplysningsaktiviteter om energi og energirenovering og nye varmeanlæg
- Aftnemøder målrettet borgere, der stadig har oliefyr, så de kan udskifte det med et grønne alternativ (fx varmepumper, jordvarme, sol- og vindenergi)
- En-til-en rådgivningskoncept inkl. husgennemgange
- En mere bæredygtig livsstil (fx med udgangspunkt i 10 forsøgsfamilier, der skal arbejde med at ændre adfærd og energioptimere)

Styrkelse af organiseringen af aktiviteter

Den generelle opfattelse og oplevelse er, at det er dejligt at bo i Sæd-Ubjerg. I løbet af processen har vi dog erfaret, at fællesskabet er manglende. Der bør være mere fokus på aktiviteter, der samler på tværs af generationer og som også sikrer, at beboerne i Ubjerg er med. Efter en lang coronaperiode, der har været fyldt med aflysninger af fællesskabende aktiviteter, kan det være nødvendigt at hjælpe fællesskaberne på vej.

I løbet af byværkstederne, har der været gode ideér til aktiviteter i Sæd-Ubjerg - og der er også flere, der har udtrykt ønske om at igangsætte aktiviteter. Derfor kan det være oplagt at skabe en stærkere organisering omkring aktiviteter evt. ved at danne en arbejdsgruppe eller forening, der kan understøtte og være fødselshjælper for dem, der ønsker at starte nye aktiviteter op i lokalområdet.

Styrkelse af sammenhæng

Der er igangsat mange gode initiativer i Sæd-Ubjerg. Bytorv, minibryggeri, stærehoteller, boldbane, legeplads, juleænder, og senest et grejdepot m.m. Initiativerne kan dog fremstå fragmenteret og uden sammenhæng og mangler en mere formaliseret organisering omkring, det at få initiativerne til rigtigt at leve for at sikre opbakning fra byens borgere.

Byens Torv som byens (vigtigste) samlingspunkt

Alle byer eller områder har brug for et samlingspunkt, der tilbyder kontakt og indbyder til engagement. En velfungerende bys centrale plads har altid en vigtig indflydelse på livet i byen. Der er ikke i dag et naturligt mødested i Sæd-Ubjerg, som kan gøre det ud for fx en købmand, en café eller kiosk. Men Byens Torv har potentialet til at blive det. Men det kræver en omlægning af torvet, så der skabes større intimitet og flere aktiviteter

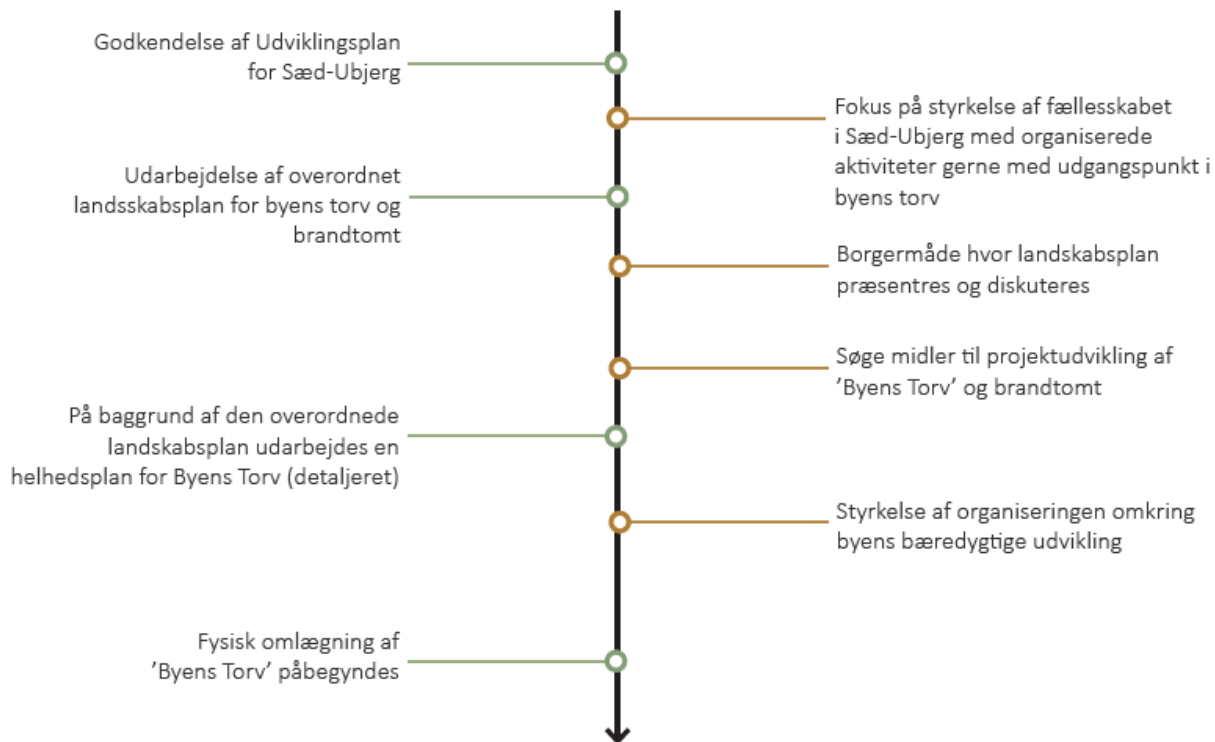
Nyt boligområde

Brandtomten, der ligger på et varft, understøtter byens historie og har et flot udsyn til det åbne landskab. Denne grund er en oplagt mulighed at tænke ind i byens fremtidige udvikling, med nye boliger til byens seniorer (og unge), der dermed kan give plads til at børnefamilier, kan rykke ind i de større boliger i byen. Til det nye boligområde, kan der etableres et fælleshus, der tænkes sammen med de nye boliger, men som også er et sted for byens borgere, som kan indrettes med fællessal, køkken, toilet, værksted, kontorfællesskab m.m.

Vær ambitiøs

LUP'en er med til at samle lokalsamfundets ideer og visioner, og giver nogle strategiske pejlemærker. Men det er ikke en fysisk helhedsplan. Vores anbefaling til det videre fysiske arbejde er derfor, at der skal udarbejdes en helhedsplan ift. byens fysiske udvikling med omdrejningspunkt i torv, nyt boligområde og byhus. Det er vigtigt, at initiativerne understøtter hinanden fysisk, socialt og mentalt. Det er efter vores vurdering ikke noget, der bliver lavet med nogle få streger på et stykke papir, men kræver faglig ekspertise fra byplanlægger, arkitekt og landskabsarkitekt.

Etapeplan

OPSAMLING
BYVÆRKSTED 1

Foto: Vindtved Energihytte, Sæd-Ubjergs facebookside

INTRODUKTION

Sted: Sæd-Ubjerg
Dato: Søndag den 15. august, kl. 15-19
Deltagere: ca. 34 beboere primært fra Sæd
Program: Velkomst v/ formand Sæd-Ubjerg Lokalråd, Hanne Frisk
Oplæg til arbejdet med LUP, v/ Jes Vagnby Arkitekter
Inspirationsoplæg v/ Hanne Tanvig
Debat og dialog i grupper
Opsamling v/ Jes Vagnby Arkitekter
Fællesspisning som afslutning

Pointer fra inspirationsoplæg

- Bosætningsmønstrene har ændret sig - flere og flere flytter ud over den bekvemmelige pendlerdistance
- Man har ikke længere kun ét arbejdssted - man kan arbejde 'alle' steder, bl.a. pga. digitaliseringen og erfaringerne fra covid-19 har skubbet til denne proces
- Der er store forskelle på Danmarkskortet. Nogle steder er der rigtig meget dynamik og andre steder småsover man
- Der er sket en stor tilvækst i småerhverv, hvilket er et potentiale for landsbysamfundene
- Der er et øget behov for fællesfunktioner i landsbyerne
- Nye veje til en stærkere og større udviklingskraft
- Bottom up + / udvikling kræver mere end hverdagsmageri
- At indgå partnerskaber/samarbejder med aktører udefra bliver afgørende for udviklingens styrke
- Det er vigtigt at tænke stort - og det kræver ofte flere muskler/ressourcer end hvad gode solide hverdagsborgere har adgang til
- Det handler om en stærk organisering, fra Lokalråd til udviklingsråd - en erhvervsagtig konstruktion
- Få stærke strategiske projekter fremfor mange små - jo mere forpligtende jo stærkere organisering kræver det
- Henvisninger til cases:

Rødding i Salling - Æblets by / <https://www.aebletsby.dk>

Udvikling på Fur / <https://www.furnyt.dk>

Broagerland 3.0 / <https://www.broagerland.dk>

GRUPPEARBEJDE

For at sætte gang i dialogen om byens udvikling, skulle man i grupper diskutere spørgsmål ud fra 3 temaer - som efterfølgende blev præsenteret og drøftet i plenum. De enkelte temaer er præsenteret herunder og 'highlights' fra drøftelserne er præsenteret på næste side.

TEMA 1: HER BOR VI

Undersøgelse viser, at det ofte er den rigtige bolig, som er afgørende for valg af bopæl. Dernæst kommer dét at have et godt nærmiljø - et sted, der tilbyder aktiviteter og giver mulighed for at møde andre. Og for flere og flere har en 'bæredygtig hverdag' betydning for hvor man vælger at bosætte sig.

- Hvorfor har I valgt at flytte til/ blive boende i Sæd-Ubjerg?
- Er der nogle særlige kvaliteter ved Sæd-Ubjerg I kan fremhæve?
- Skal og evt. kan 'en bæredygtig hverdag' styrkes i Sæd-Ubjerg?

TEMA 3: BYENS LIV OG FÆLLESSKABER

Hvor findes mødestederne og fællesskaberne i Sæd- Ubjerg? Vi vil gerne undersøge, hvordan man mødes på kryds og tværs i jeres lokalområde. Det handler både om at kortlægge lokalområdets nuværende aktiviteter og evt. finde forslag til nye måder at mødes på.

Kortlæg aktiviteter i lokalområdet:

Navn på aktivitet, Primær aldersgruppe, Sted, Tidsrum / sæson og arrangør. Hver post it placeres i matrix i forhold til målgruppe og i hvor høj grad aktiviteten er spontan eller organiseret.

Se matrix side 8 og 9.

TEMA 2: TILFLYTNING

Det er en kendt udfordring, at Tønder Kommune oplever et fald i indbyggertallet. Men der er truffet en fælles beslutning om ikke at tro på diverse nedskrivninger i befolkningstallet, men derimod have en stærk tro på, at man kan tiltrække nye borgere til det sydvestlige hjørne af Danmark. Hvordan kan vi overbevise potentielle tilflytter 1 og tilflytter 2 om at flytte til Sæd-Ubjerg?

Tilflytter 1

Ungt par med et barn på 2 år. Kvinden har fået nyt job i Tønder, og manden er uddannet maskinmester og er jobsøgende. De har ikke noget netværk i Tønder Kommune - men leder efter et hus til en fornuftig pris med et trygt og godt nærmiljø. De drømmer om at blive delvist selvforsynende og udvide familien på sigt.

Tilflytter 2

Bodil, enlig kvinde på 68 år, pensionist. Efter at være blevet enke, vil hun gerne flytte fra sit store hus i Aabenraa i noget mindre. Hun har engang være underviser på lærerseminariet i Tønder og har derfor en relation til området.

Opmærksomhedspunkter

'Byens Torv' føles ikke altid som byens, der mangler et stærkere ejerskab
Der er ingen/meget få huse til salg i lokalområdet
Vi skal involvere byens børn og unge i udviklingen af Sæd-Ubjerg

Særlige kvaliteter

Landlige omgivelser - ro og natur
Tæt på den tyske grænse - kanten af Europa
En aktiv by med nye spændende tiltag
Lave boligpriser + tilflytterhus
Attraktiv afstand til større by
Gode jobmuligheder i området
Byen har et positivt image
Sammenhold og fællesskab
Gode cykelstier
Trygt for børn Godt naboskab

Servicetjek af byens aktiviteter

Der mangler opbakning til aktiviteter. Hvordan skal man kommunikere om aktivitetstilbud?
Det er vigtigt at fokusere på kvaliteten af aktiviteterne, frem for kvantiteten
Ønske om flere aktiviteter, der tager udgangspunkt i 'Byens Torv'

Muligheder - der styrker by og bosætning

Arbejde med bæredygtighed i bred forstand
Der er mulighed for at udvide byen
Bankospil - Loppemarked - Fredagscafé
Fællesindkøb - indkøbscentral
Fælles drivhus/væksthus & æbleplantage
Legerum for småbørn
Fællesspisninger
Delebil - kørselsordning
Fælles værksted
Fælles kontor/lokalefællesskab

OPLÆG TIL FOKUSOMRÅDER

Ud fra svarene og drøftelserne på by-værkstedet tegnede der sig et billede af, hvor der kan være et udviklingspotentiale i Sæd-Ubjerg.

- Styrkelse af 'Byens Torv' som omdrejningspunkt for fælles aktiviteter (spontane og planlagte)
- Videreudvikling af 'Byens Torv' med et 'Byens hus'

Styrkelse af 'Byens Torv' er en forudsætning for at lægge 'flere lag' på torvet med fx et 'Byens Hus'. Det vil give god mening at drøfte potentialerne på de kommende Byværksteder. Vi har i det følgende givet forslag til, hvordan man indledningsvist kan folde de to udviklingspotentialer ud på **Byværksted nr. 2** og **Byværksted nr. 3**.

Oplæg til tema for byværksted nr. 2

BYENS TORV

En styrkelse af 'Byens Torv' som omdrejningspunkt for fælles aktiviteter

'Byens Torv' er en gevinst for Sæd-Ubjerg - det, er der ingen tvivl om. Der er dog nogle udfordringer i forbindelse med, hvordan og i hvilket omfang, torvet benyttes af beboerne. Vi ved fra Lokalrådet, at der er et ønske om,

at borgerne skal tage større ejerskab af 'Byens Torv', så det er omdrejningspunkt for flere fælles aktiviteter og fællesskaber i byen.

Men hvad skal der til?

En udfordring kan være, at 'Byens Torv' opfattes som 'De besøgendes Torv'. Med andre ord kan der være en (usynlig) barriere mellem, hvordan 'de besøgende' bruger torvet i forhold til, hvordan beboerne ønsker at bruge torvet.

Det interessante kan være at undersøge, hvad der skal til for at disse to forskellige dynamikker kan 'leve' side om side, uden at nogen føler sig 'fortrængt'.

Spørgsmål og emner der kan arbejdes videre med;

- Hvilke udfordringer og muligheder er der for 'Byens Torv'?
- Hvordan ønsker I (byens borgere) at bruge 'Byens Torv'?
Aktiviteter af formel og uformel karakter.
Privat og fælles?
Mangler der nogle faciliteter?
- Er der mulighed for, at de 'to målgrupper'/funktioner/forskellige dynamikker, kan integreres eller opdeles bedre? Ved opdeling menes mere tydelige zoner, der skal styrke de enkelte funktioner og forskellige typer af fællesskaber.
- Osv.

Oplæg til tema for byværksted nr. 3

BYENS HUS

En videreudvikling af 'Byens Torv' med et 'Byens hus'

På By-værkstedet kom flere af grupperne med forslag til ideer om aktiviteter, der tager udgangspunkt i en form for fælleshus. Et netværksskabende mødested for nye og 'gamle' beboere

Ud over at et evt. fælleshus skal tilgodese nuværende beboeres ønsker og behov, er det også vigtigt, at huset tænkes sammen med Sæd-Ubjergs ønske om at tiltrække nye tilflyttere.

Derudover vil det være oplagt, at der også tænkes i nye former for samarbejder med aktører udefra, det kan fx være erhvervslivet eller en ny form for organisering.

Spørgsmål og emner der kan arbejdes videre med;

- Hvilke behov og drømme kan et fælleshus være med til at udfylde?
- Hvem er brugergrupperne, og hvilke aktiviteter kan knyttes til huset? (fx kontor/lokalefællesskab)
- Skal der bygges et nyt fælleshus? Eller er der et eksisterende hus, der er oplagt, og som ligger hensigtsmæssigt placeret?
- Hvordan ser et evt. årshjul ud? Og en evt. drift?
- Det er vigtigt, at der ikke bygges m2, som der reelt ikke er brug for, så det vil være oplagt at udfordre forståelsen af, hvad et fælleshus skal kunne, og hvordan det skal se ud?
- Kan fælleshuset kobles op på en større tænkning omkring udstykning af byggegrunde, med nye boligformer, hvor der arbejdes med bæredygtighed i alle faser?
- Kan et Fælleshus evt. tænkes faseinddelt, så der er mulighed for at 'bygge mere på', i takt med udviklingen - og i takt med at byen/lokalområdet modnes til at tage næste skridt i udviklingen.
- Osv.

BILAG TIL TEMA 3

Eksisterende aktivitet

Svampetur

Førstehjælpskursus

Foredrag og koncert i Laden

Plantekursus

Salatkursus

Arbejdsdag to gange årligt

Opsætning af juletræ og julebelysning

Borgermøder

Ølbrygning

Mosteri

Legeplads

Byens Torv, multibane med kunstgræs stige-golf

Byens Torv, Petange og krolf, Skak/dam

Julearrangement, Julehygge, julemand og æbleskiver

Ringridning

Sankt Hans

Koncerter i Ubjerg Kirke

Fælles grejbank

Ruter og stier

Gå, løbe, cykle

Sogneudflugt

Kortspil/SKAT

Nytårskur

Strikkeklub

Forslag til ny aktivitet

Storskærmsarrangementer

Et børn og ungemøde evt. etablere et ungeudvalg

Petanque- og krolf turnering

Skakturnering

Påskegudstjeneste og 'find et påskeæg' for børn og unge

Teaterforestillinger

Loppemarked

Legestue i fælleshuset

Fastelavnsfest

Juletræsfest

Byvandring

Byfest

Udflugtsture

Flere fællesspisninger fx 1 gang om måneden

Børn og voksne brætspil i fælleshuset

De fleste arrangementer i Sæd-Ubjerg er organiserede.

Undersøgelser viser, at uformelle og spontane mødesteder og aktiviteter kan være en vigtig katalysator for styrkelse af lokale fællesskaber.

Vi vil bruge kortlægningen af aktiviteter i Sæd-Ubjerg på de kommende byværksteder og sammen med lokalrådet finde ud af, hvad der kan være godt at skrue op og ned for.

OPSAMLING
BYVÆRKSTED 2

OPSAMLING

Sted: Sød-Ubjerg
Dato: Søndag den 31. oktober, kl. 15-19
Deltagere: ca. 38 beboere primært fra Sød
Program: Velkomst v/ formand Sød-Ubjerg Lokalråd, Hanne Frisk
Opsamling fra Byværksted nr. 1, v/ Jes Vagnby Arkitekter
Inspirationsoplæg om Broagerland 3.0, v/Ingebeth Clausen
Kaffepause
Workshop med fokus på 'Byens Torv' i Sød-Ubjerg
Fællesspisning som afslutning

Pointer fra inspirationsoplæg om Broagerland 3.0 ved Ingebeth Clausen

'Broagerland 3.0' er et pilotprojekt om at blive 'frilandsby', der skal være et eksempel på landsbyer, der tager skeen i egen hånd og tilrettelægger samt gennemfører en visionær udviklingsstrategi, som kan tiltrække mange nye kræfter og skabe ny energi i det bestående.

Strategien på Broagerland handler om at etablere nye bo- og arbejdsfællesskaber og med Broagerlands befolkning som initiativtagere og 'ejere'. Mottoet er 'en ny landsby i landsbyen', for bo- og arbejdsfællesskaberne skal rumme funktioner og være steder, som også den lokale befolkning kan bruge.

- Projektet Broagerland 3.0 har været i gang siden 2018, men det er først nu (2021), at projektet er ved at blive konkret og finde sin 'rigtige' form.
- Store og ambitiøse projekter tager tid. Perioden fra idé til projekt kræver ofte stor tålmodighed fra projektmanagerne - og det kræver forståelse for, at et projekt ofte har brug for at modne og udvikle sig. Det er meget sjældent, at den idé, man starter med, er den idé man slutter med.
- Mange oplever at begejstringen og motivationen for et projekt går op og ned. Man skal ofte igennem et par perioder, hvor man når et lavpunkt - men man kommer kun igennem dem ved at 'klø på og blive ved'.
- Projekter i større skala kræver ofte en kerne-gruppe, der vedholdende arbejder med projektets udvikling. For at lykkedes med projektet, er det dog vigtigt, at den almene borger også får et ejerskab til projektet, og derfor er det nødvendigt, at projektet gøres forståeligt for 'alle'. Her kan det være en god idé at gøre visionen så konkret som muligt for den almindelige borgers hverdag. I Broagerland 3.0. har man blandt andet udarbejdet en brochure med et eksempelprojekt for at gøre visionen håndterbar.
- "Jamen har vi da det ikke godt nok, som vi har det?" Det er et spørgsmål, man ofte møder, når man arbejder med større udviklingsprojekter. Og svaret er; 'jo' vi har det måske godt nok lige nu - projektet skal være med til at sikre, at vi bliver ved med at have det rigtig godt, og det skal medvirke til, at vi har et attraktivt lokalområde med en bæredygtig udvikling i mange år frem.

BYENS TORV SOM SAMLINGSPUNKT FOR BYENS FÆLLESSKABER

Formålet med Byværksted nr. 2

På byværksted nr. 2, var der fokus på 'Byens Torv' i Sød- Ubjerg. Torvet er en stor gevinst for lokalområdet, der er dog nogle udfordringer i forbindelse med, hvordan og i hvilket omfang, torvet benyttes af beboerne.

Derfor var formålet med byværkstedet at undersøge muligheder og udfordringer med 'Byens Torv' i Sød- Ubjerg, der skal være med til at styrke torvet som et vigtigt samlingspunkt/omdrejningspunkt for lokalområdet og dermed også styrke byens identitet.

Workshoppen indledtes med et inspirationsoplæg ved Jes Vagnby med et overordnet fokus på, hvad et bytorv skal kunne.

Hvilken rolle har et torv?

Et torv er et mødested, og et godt mødested er et vedkommende mødested, hvor man har lyst til at stoppe op, undersøge nærmere, og hvor ens nysgerrighed bliver vækket. Et torvs succes kan måles i, om det tiltrækker mennesker - og det er et faktum, at mennesker tiltrækker mennesker.

Et torv er et byrum, der skal være for alle – hvor alle kan udfordres, overraskes og mødes på tværs af alder, interesse og aktivitetsniveau. Et sted hvor det uformelle møde opstår og det sociale er i fokus. Det er en blanding af poesi, leg og oplevelse, så der er noget at mødes om, se på, sanse og tale om.

Torvet skal på én gang samle byen, sikre byens liv, skabe grobund for gode events og sikre et levende Torv for alle. Samtidigt skal Torvet indskrive sig i områdets historie, have en stor respekt for eksisterende bygninger og byggestil og på én gang være nytænkende og klassisk.

Vigtige kvaliteter og værdier for et torv i Sød-Ubjerg

Den første øvelse for gruppearbejdet havde fokus på, at deltagerne skulle drøfte, hvilke kvaliteter og værdier et torv skal have i Sød-Ubjerg.

Opsamling på gruppernes drøftelse er vist i taleboblernes på næste side.

Torvet skal være med til at styrke fællesskabet i Sæd-Ubjerg

Torvet skal være et samlingspunkt

Torvet skal være omdrejningspunkt for fælles arrangementer

Torvet skal være hyggeligt

Plads til leg men også til fordybelse

'Byens Torv' kan blive en vigtig del af byens identitet

Et sted for både beboere og besøgende

Aktivitetsplads på tværs af generationer

ANALYSE AF BYENS TORV

Ud fra deltagernes besvarelser på, hvilken rolle 'Byens Torv' skal have i Sæd-Ubjerg, fremgår det, at man ønsker et torv, hvor man kan være fælles om aktiviteter - men torvet skal også give mulighed for hygge og fordybelse - med andre ord skal torvet også invitere til ro og være 'et pusterum'.

Det arkitektoniske blik

Når vi ser på 'Byens Torv' i dag, kan vi netop se, at det at 'finde ro' kan være en udfordring. Pladsen er meget åben, og der er ikke etableret forskellige oplevelseszoner. Hvis man ser på, hvordan mange i dag bruger et torv eller en park, er det for at 'tage ophold' - at slappe af og hygge sig. Ser vi på Byens Torv i Sæd-Ubjerg, inviterer den primært til at lave en aktivitet - der er ikke gjort særligt meget ud af at understøtte bare det at 'tage ophold'.

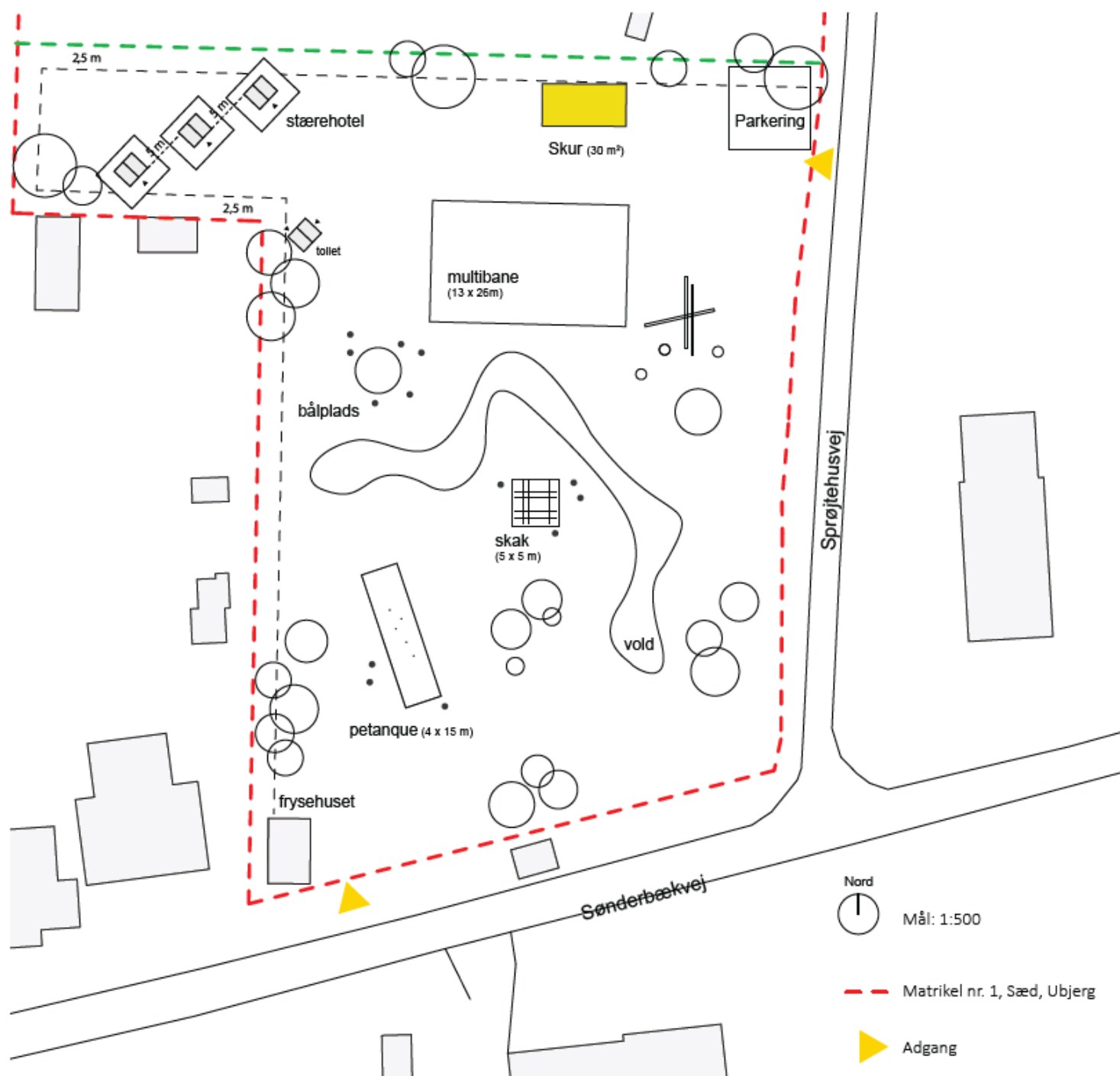
Brugernes blik

Som arkitekt ser man med nogle helt særlige fag-briller, men det er altid vigtigt at få brugernes blik på, hvordan et sted egentlig fungerer. Derfor blev grupperne sendt ud for at analysere 'Byens Torv'. Med et kort over torvet og et sæt analyse-spørgsmål, tog hver gruppe hen på torvet for at undersøge og drøfte torvets muligheder og udfordringer. På de følgende sider vil vi analysere muligheder og udfordringer for 'Byens Torv' i Sæd-Ubjerg med afsæt i punkterne herunder. Under hvert punkt vil gruppernes iagttagelser og analyser også præsenteres.

- Målgrupper og oplevelseszoner
- Ankomsten
- Ganglinjer og belægninger
- Opholdsmuligheder
- Belysning
- Ly og læ
- Sol og skygge
- Et intimt og hyggeligt mødested
- En arena for aktiviteter
- Kunst i byens rum
- Leg og hæng-ud-sted
- Vild natur og biodiversitet
- Spiselig og sanselig bevoksning

Situationsplan 'Byens Torv' i Sæd-Ubjerg

Målgrupper og oplevelseszoner

Et torv skal kunne rumme forskellige typer af aktiviteter og målgrupper, derfor kan det være en god idé at arbejde med forskellige oplevelseszoner, der understøtter forskellige typer af aktiviteter.

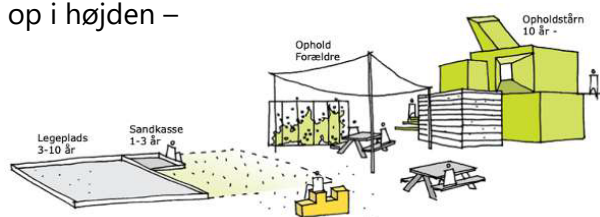
Det er også vigtigt, at man arbejder omhyggeligt med overgangen mellem de enkelte zoner, der skal være med til at understøtte de forskellige stemninger og den adfærd man ønsker. Herunder er eksempler på forskellige oplevelseszoner.

Input fra workshop

- man mangler at styrke de forskellige zoner på 'Byens Torv', så der er en tydeligere opdeling af aktiviteter
- pladsen er primært indrettet til en specifik aktivitet - boldspil, skak, petangue - der er ikke gjort så meget ud af selve opholdet, til de personer som blot vil iagttage og hygge sig (hvilket formentlig er den største målgruppe)
- en konkret udfordring er stærehotellerne, hvor flere borgere har nævnt, at de ikke bruger torvet, når der er gæster - denne udfordring kan løses, hvis man arbejder med en tydeligere zoneopdeling

Den sociale zone

- Legeplads for de mindre børn
- Et andet form for legehus, hvor man kan komme op i højden – primært til de lidt ældre børn
- Forskellige opholdsmuligheder til forældre eller bedsteforældrene
- Mulighed for skygge, hvor der kan grilles eller madpakken indtages

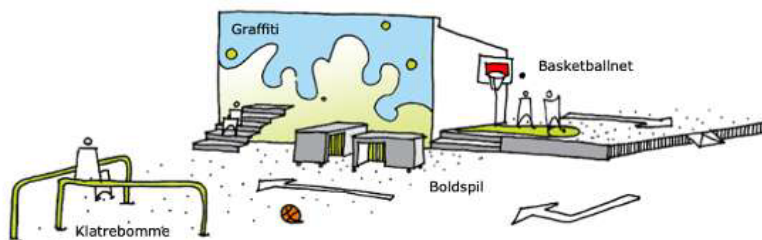
Den rolige zone

- afslapning - et pusterum
- ro og hygge
- en mental pause
- alene eller sammen med andre

Den aktive zone

- Et spontant hæng-ud-sted for områdets unge
- Stor aktivitet
- Mere larm - færre regler
- Urban stemning
- Sport, spil og konkurrence

Ankomsten

Det er vigtigt, at en indgang/ankomst er inviterende og nem at finde. Det er med til, at man føler sig velkommen og har lyst til at 'træde indenfor'. Hvordan er det at ankomme til torvet? Er det nemt at finde indgangen og er den inviterende?

Input fra workshop

- Det er svært at finde indgangen - og man går direkte ind i en bænk.
- Ankomsten er for diffus og åben.
- Der er ikke gode forhold for dårligt gående.

Ganglinjer og belægninger

Gode ganglinjer og belægninger har stor betydning for oplevelsen af tilgængelighed. Det skal være muligt at benytte torvet for personer, der fx bruger rollator eller har en barnevogn med. Ganglinjer, kan også være med til at invitere den besøgende hen til de forskellige oplevelser, der er rundt på pladsen.

Input fra workshop

- der er ingen belægning, og derfor får man meget våde sko, når græsset er fugtigt - og særligt når det er højt.
- generel dårlig tilgængelighed.

Opholdsmuligheder

Gode opholdsmuligheder er afgørende for, om et torv bliver brugt. Det handler både om komforten - men også om placeringen af opholdet. Og det skal både være inviterende for en gruppe, og når man kommer alene.

Input fra workshop

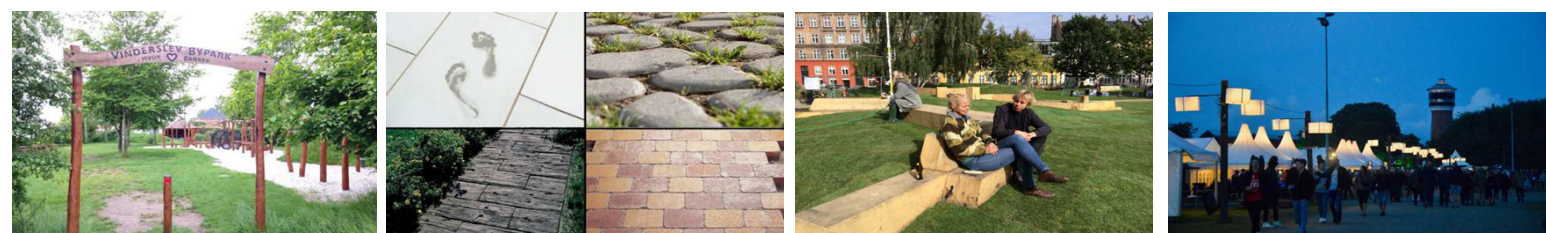
- de bænke, der står på torvet, er ikke særligt behagelige.
- hvis man har problemer med bentøj, er de svære at sidde på.
- bænken er placeret meget åbent midt ude på torvet, og der er ingen ly eller læ.
- kan vi kombinere bænken med andre former for ophold?

Belysning

Belysning er en god stemningsskaber - og er med til at gøre, at en plads forandrer sig fra dag til nat. Lys er dragende og spreder hygge - og det er også med til at skabe tryghed. Dvs. fra at være en mørk plads, der lukker ned, når mørket falder på, kan man forlænge brugen af en plads med god belysning.

Input fra workshop

- Der mangler belysning - ikke kun i juletiden, men hele året rundt.

Ly og læ

At kunne komme i ly, når det regner, og i læ når vinden suser, er særligt nødvendigt i det klima, vi har i Danmark. Det behøver ikke at være en dyr løsning, men det er vigtigt, når man planlægger et torv at undersøge, hvor vinden kommer fra, og så derudfra arbejde med læ-muligheder og overdækning.

Input fra workshop

- der er i dag ingen læ- eller ly-muligheder på torvet.

Sol og skygge

Ligesom med ly og læ er det nødvendigt, at der er mulighed for at komme i skygge, hvis solen står højt på himlen.

Input fra workshop

- der er i dag ingen skygge-muligheder på torvet.
- man kan evt. indkøbe parasoller, der står i skuret til fri afbenyttelse.

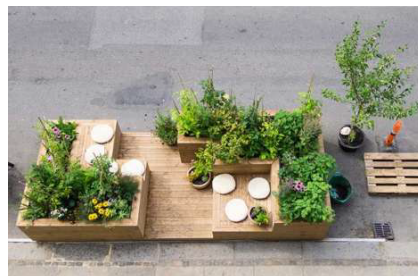

Et intimt og hyggeligt mødested

En plads, der er opdelt med små hyggelige lommer, gør, at den inviterer til at 'mødes på torvet'. Man skal gerne omfavnes af pladsen. Pladsen skal kunne noget andet og mere end ens egen have - det er vigtig, at mødestederne bliver gennemtænkte, så det bliver en vigtig funktion, som man har lyst til at bruge.

Input fra workshop

- torvet er meget åbent, og der er ikke tænkt i særlige
- zoner, hvor man sidder i mental ly.
- der mangler 'hygge-faciliteter'.

En arena for aktiviteter

Alt på et torv behøver ikke at være defineret i specifikke aktiviteter - det kan også være arenaer, der inviterer til, at borgerne selv kan levere indholdet. I Ry har man bygget en åben konstruktion, som kan bruges til markedsplads og andre events - og som samtidig skaber stemning i kraft af belysning af bygningskonstruktionen.

Input fra workshop

- der bliver holdt et område 'fri' på torvet i Sæd-Ubjerg, som er tiltænkt mulighed for opstilling af et stort telt til fx private fester.

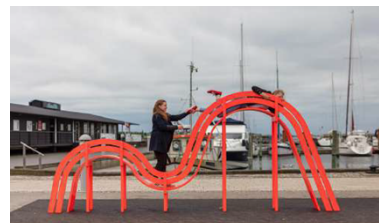

Kunst i byens rum

Kunst i byens rum behøver ikke at være en skulptur - det kan være mange andre ting. Fx kan kunst i byrummet være med til at formidle en lokal historie (stedsspecifik kunst) og være med til at gøre torvet unikt og give det identitet. Kunst kan også være spændende, debatskabende og humoristisk - og det kan have en funktion, der interagerer med brugerne, ligesom den røde bæk på Lemvig Havn lavet af kunstneren Jeppe Hein.

Input fra workshop

- Stærehotellerne er med til at give identitet til torvet.

Leg og hæng-ud-sted

En legeplads behøver ikke at ligne den gængse legeplads - der kan også tænkes i alternative udformninger, der kan bruges af flere målgrupper. Her ses et legemøbel, som kan bruges af de mindste, være et hænge-ud-sted for de unge, samt være en del af en trail bane for byens løbehold.

Input fra workshop

- der var forslag om at flytte legepladsen hen på 'Byens Torv', for at samle aktiviteterne. Der kan også arbejdes med en alternativ form for 'legeplads', som et supplement til den eksisterende.

Vild natur og biodiversitet

En blomstereng kan tilføre et ekstra lag af oplevelse - farverige blomster, summende insekter og småfugle - der ikke findes i den driftstunge slåede græsplæne.

Input fra workshop

- Vi har prøvet med vilde blomster på jordvolden, og det har ikke været en succes. Den bør fjernes, da den mest af alt ligner en ukrudtsforhøjning.
- Det er en god idé med vild natur, men vi skal lige have gennemtænkt driften.

Spiselig og sanselig bevoksning

Det kan også være en idé at lave spiselige højbæde - evt. med fokus på nogle særlige planter, som man ikke dyrker i sin egen have. I Gølstrup har de lavet en bjesk-urtehave, med bjeskplanter, som alle har lov til at plukke og lave sin egen kryddersnaps af.

Input fra workshop

- der er plantet æbletræer langs den ene side af torvet.
- vi kunne godt have flere nytteplanter og have fokus på biodiversitet.

INPUT FRA WORKSHOPPEN

Herunder er listet de øvrige input, der kom på workshoppen. Det er vigtigt at huske på, at som arkitekt, tager man ikke alle input 1:1, men man ser det som et udtryk for et behov og en udfordring, hvor der kan være mange forskellige bud på rigtigt gode løsninger.

• Det er primært skoleklasser udefra, der benytter torvet. • Madpakkehytte skal flyttes til torvet. • Legeplads bør flyttes til Torvet / etablering af ny legeplads. • Voldene med 'ukrudt' skal fjernes - den har aldrig fungeret optimalt. • Æbletræerne skal flyttes til den eksisterende legeplads. • Bålpladsen bør flyttes, så den ikke kun er til 'turisterne'. • Der skal være mere skiltning og beboerne skal vide, at der er et offentligt toilet, som man kan benytte. • Større p-plads, der er forskønnet med beplantning. • Etablering af gangstier, der evt. er belyste. • Et stort juletræ med lys i julemånederne. • Flere nytteplanter og mere biodiversitet på hele pladsen. • Et ekstra redskabsrum til multibanen. • Torvet er for åbent.	• Ny indgang fra Sprøjtehusvej. • Stærehotellerne trænger til vedligeholdelse. • Ved parkeringspladsen bør der også være mulighed for cykelparkering. • Infoskilte ved indgangen til fods og ved parkeringspladsen. • Der skal være flere steder med afskærmning og afgrænsning af pladsen fx med anlæggelse af hække. • Ved bålpladsen bør der også være en bålhytte - en fleksibel indretning af pladsen. • Anlæggelse af en skaterbane (dette kunne evt. også være skaterramper). • Der skal være flere blomster. • Der mangler et større fælleshus, hvor alle kan være. • Der mangler sociale rum til mindre grupper – hyggekrøge. • Der skal være plads til det store telt. • Voldene kan integreres i nogle legeredskaber. • Forslag om en halvåben trækonstruktion, hvor det er beplantning, der fungerer som tag.
---	---

NÆSTE SKRIDT

Anbefaling Byens Torv i Sæd-Ubjerg Vores anbefaling til det videre arbejde er, at der udarbejdes en fase to af 'Byens Torv'. En detaljeret helhedsplan, hvor resultaterne fra workshoppen indarbejdes - dertil også en etapeplan, som man kan gå frem efter over de næste 2-5 år. Helhedsplanen bør udarbejdes af en fagprofessionel. Når der skal laves en plan for 'Byens Torv' kan det være en god idé at tage hele pladsen op til revision - det kan godt være, at man med fordel kan arbejde med begrebet 'kill your darlings'. Det handler om at være realistisk i forhold til, hvad man gerne vil med 'Byens Torv'. • Hvor mange har fx spillet skak i torvets levetid? Skal vi gøre et helhjertet forsøg på at puste liv i det? Hvordan kan den plan helt konkret se ud? Eller skal der gives plads til noget andet? • Området, der er sat af til 'teltplads', hvor ofte vil denne plads blive benyttet til dette og til hvad? Hvordan vil et årshjul se ud? Hvor stort er behovet egentlig? Eller skal pladsen bruges til noget andet? Det kan være svære - men nødvendige spørgsmål, når der skal arbejdes videre med en helhedsplan for 'Byens Torv'.	Fokus for Byværksted nr. 3 Fokus for næste byværksted bliver en videreudvikling af 'Byens Torv' med et 'Byens hus'. Flere af deltagerne på byværksted 1 og 2 er kommet med forslag til ideer om aktiviteter, der tager udgangspunkt i en form for fælleshus. Et netværksskabende mødested for nye og 'gamle' beboere Ud over at et evt. fælleshus skal tilgodese nuværende beboeres ønsker og behov, er det også vigtigt, at huset tænkes sammen med Sæd-Ubjergs ønske om at tiltrække nye tilflyttere. Derudover vil det være oplagt, at der også tænkes i nye former for samarbejder med aktører udefra, det kan fx være erhvervslivet eller en ny form for organisering.
--	---

OPSAMLING

BYVÆRKSTED 3

OPSAMLING

Sted: Sæd-Ubjerg
Dato: Søndag den 6. marts, kl. 15-19
Deltagere: ca. 29 beboere primært fra Sæd
Program: Velkomst v/ Sæd-Ubjerg Lokالرåd
Opsamling på Byværksted nr. 1 og nr. 2 v/ Jes Vagnby Arkitekter
Introduktion og inspiration til Byværksted 3 v/ Jes Vagnby
Kaffepause
Gruppearbejde + opsamling
Fællesspisning

Formålet med Byværksted nr. 3

Formålet med byværksted 3 var at undersøge behov og ønsker for et evt. kommende 'Byens hus' i Sæd-Ubjerg. Vi indledte med et inspirationsoplæg, der skulle være med til at udfordre forståelsen af, hvad et fælleshus evt. skal kunne - og hvordan det fysisk kan tage sig ud.

Vigtige overvejelser:

Involvering og ejerskab

Det er vigtigt at sikre ejerskab til projektet, da det er byens borgere, der skal være med til at fylde huset med liv og nye blomstrende fællesskaber. Alle som skal bruge huset, skal være repræsenteret som brugergruppe. Det kan være en rigtig god idé at udarbejde en målgruppe-analyse, for at sikre at de forskellige målgrupper er repræsenteret. Fx brugere af et kommende fælleskontor, foreninger (eksisterende og evt. nye), der ønsker at placere aktiviteter i fælleshuset, børn og unge osv. Man skal netop være opmærksom på, at nogle af målgrupperne evt. ikke i dag er bosat i lokalområdet, men er en kommende fremtidige målgrupper/borgere, som er vigtige at få repræsenteret.

Åben og kreativ

Der er ikke én opskrift på 'det gode fælleshus' – den lokale kontekst er afgørende. Man skal især passe på med at hænge fast i gamle forestillinger om, hvad et fælleshus/ forsamlingshus er. Det er vigtigt at tænke i fx fleksibel indretning, så faciliteten kan understøtte nye og uforudsete aktiviteter og forandres med tiden. Derudover kan det være givtigt at søge inspiration fra andre steder og invitere lokalområdet med på en inspirationstur, hvor man besøger og henter erfaringer hos andre fælleshuse, som har været igennem en lignende proces, om at skaffe frivillige, skrive fondsansøgninger og drifte huset.

Professionel rådgivning og inspiration

Det er vigtigt at søge professionel rådgivning, når man skal i gang med at planlægge et kommende fælleshus. Det handler både om at få faglig hjælp til husets placering, planløsning og arkitektur - men også når det gælder drift og organisering, hvor der skal arbejdes med ejerstruktur og driftsbudgetter (vedligeholdelse). Ud over at komme med faglige indspark og rådgivning, kan eksterne rådgivere også 'lette' samarbejdet lokalt, da der ofte skal tages beslutninger, som der ikke altid kan opnås 100 procent enighed omkring.

Tålmodighed - gode projekter tager tid

Det kan tage tid at udvikle projektet samt skaffe økonomi til projektet. Det er vigtigt at have fokus på, at et fælleshus skal stå i mange år frem, så derfor er det vigtig at holde fast i ambitiøse målsætninger og ikke gå (for meget) på kompromis.

Sdr. Bork Forsamlingshus

Eksempel på opførelse af et fælleshus støttet af Lokale og anlægsskatten.

Anlægssum 7.5 mio. kr., støttebevilling 3 mio. kr.

Gode råd til når huset står færdig

- **Nye aktiviteter**
Det kræver kræfter at få et nyt hus op at stå – regn med, at der godt kan gå lidt tid, før der er overskud til at sætte nye aktiviteter i gang.
- **Del med andre**
Jo flere, der kan deles om huset, desto stærkere bliver husets drift.
- **Brugere**
Vær åben for, at både foreninger og selvorganiserede kan igangsætte aktiviteter.
- **Giv plads til nye initiativer**
Det kræver mod at sætte nye aktiviteter i gang. Skab derfor et miljø, hvor der er plads til at eksperimentere med nye tiltag.
- **Børn og unge**
Er vigtige brugere, hvis huset skal fremtidssikres. Inddrag dem derfor i beslutninger og skab rum og initiativer målrettet dem.
- **Kommunikation**
Det er vigtigt at betegnelsen for 'huset' taler til de unge, og med tanke for, hvad et moderne fælleshus skal kunne. Der er brug for en stærk kommunikationsindsats, og overvej grundigt navnet på faciliteten.

Fleksibilitet

Det er vigtigt at tænke i fleksible rumløsninger, så de kan transformeres til at rumme forskellige aktiviteter. Det kan være til en festlig begivenhed eller til den mere hyggelige strikkecafé.

Åben konstruktion

At integrere inde og uderum, kan skabe mere liv i og omkring bygningen og være med til at gøre faciliteten mere inviterende.

Transparens

At bygningen er delvist transparent, gør den mere indbydende og inviterende og kan også være med til at skabe tryghed.

Det at kunne se, at der er aktivitet er også med til at Tiltrække mennesker.

Begrønning

Begrønning af facader, kan være med til at styrke oplevelsen af bygningen igennem årets løb, hvor den er grøn og frodig i foråret og sommeren, orange, rød og gul i efteråret mens man om vinteren kan se det karakterfulde rodnet udfolde sig.

Bæredygtighed

Bæredygtigt byggeri handler om at bygge gode, sunde bygninger, der samtidig tager vidtgående hensyn til miljø og klima. 100 procent bæredygtighed er svært at opnå, men hvis man arbejder ud fra disse 10 gode råd, gør man sit byggeri mere bæredygtigt.

1. Tænk på husets arkitektur
2. Planlæg efter lysindfaldet
3. Minimér energiforbruget
4. Sørg for godt indeklima
5. Fokuser på adfærd/nye vaner
6. Gør huset tilpasningsdygtigt
7. Vælg bæredygtige materialer
8. Installer vedvarende energi
9. Beregn boligens totaløkonomi
10. Brug regnvandet

Kunstnerisk

At bygningen i sig selv, er udformet kunstnerisk kan være med til at styrke stedets identitet - og gøre at det bliver mere end blot en bygning. Eksemplet viser en pavillon i Skovlunde, lavet af kunstnerduoen Randi & Katrine.

Tiny Living

Man kan lære noget fra 'tiny living' fænomenet, hvor hver kvadratmeter udnyttes til fulde med praktisk og funktionsdygtigt inventar - og hvor der også helt naturligt indarbejdes en stor grad af fleksibilitet.

Udsyn

Det at komme op i højden - at få udsyn over et område, har altid være attraktivt og kan tilføre huset en ekstra dimension og attraktion.

Gruppeøvelse 1 - 'Byens Hus'

Hvad er et fælleshus og hvad skal det kunne?

På baggrund af inspirationsoplægget skulle grupperne gøre sig nogle tanker omkring et 'Byens hus' i Sæd-Ubjerg.

I dette stadie af projektudviklingen er det vigtig ikke at lade sig begrænse men derimod have lov til at drøfte 'ønsker og drømme'. Men det kan være svært, hvilket også belv tydeligt i gruppearbejdet, da flere af grupperne, udtrykte bekymringer omkring drift og brug.

Herunder er en overordnet opsamling på gruppernes drøftelser.

Målgrupper

Alle i Sæd-Ubjerg skal have glæde af det

Størrelse

Der var forskellige holdninger til, hvor mange personer huset skal kunne rumme. Der var en gruppe, der havde et ønske om plads til 50-75 personer og en anden gruppe talte om 10-20 personer

Arkitektur

Et hus med store vinduer

Et hus i 1 plan (ingen trappe) Handicap-venlig

Skydedøre, så der kan laves mindre rum

Stor fleksibilitet

Det skal være hyggeligt

Solenergi og varmepumpe

Arkitekturen bør tilpasses det, der er i forvejen (træ)

Funktionaliteter

Toilet og bad

Et mindre køkken

Gril / terrasse med overdækning

2x4 sengekøjer

Kontorfællesskab

Aktiviteter

Strikkeklub, snakkeklub, kortklub

Fællesspisninger

Informationsrum for nye tilflyttere

Fredagsbar

Drift

Betaling af leje, som skal være med til at finansiere en serviceassistent

Bekymringer

Hvilke ønsker har kommende borgere til et 'byens hus'?

Har vi overhovedet brug for et 'byens hus'?

Vil huset blive brugt nok?

Hvad med vedligehold og pasning?

Gruppeøvelse 2 - 'Byens Årshjul'

Det er vigtigt at teste, de drømme og ønsker, man har for nye anlæg, så man ikke bygger noget, der ikke bliver brugt. Det gælder både for byens torv og byens hus.

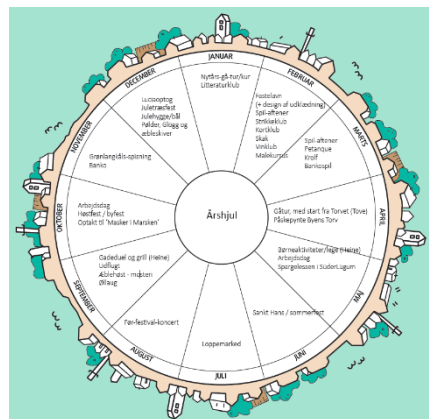
Derfor er det vigtigt at skabe et overblik over, hvilke aktiviteter, faciliteterne kan danne ramme om i årets løb.

Herunder ses et sammendrag af de aktiviteter, som grupperne kom med ideer til.

Hvornår begynder vi at gøre ting – og ikke bare snakke om det?

Hvem arrangerer årets første strikke-arrangement?

Og årets første byfest?

Årshjul

Januar

Nytårs-gå-tur/kur
Litteraturklub

Februar

Fastelavn (+ design af udklædning)
Spil-aftener
Strikkeklub
Kortklub
Skak
Vinklub
Malekursus

Marts

Spil-aftener
Petanque
Krolf
Bankospil

April

Gåtur, med start fra Torvet (Tove)
Påskepynte Byens Torv

Maj

Børneaktiviteter/lege (Heine)
Arbejdsdag
Spargelessen i SüderLügum

Juni

Sankt Hans / sommerfest

Juli

Loppemarked

August

Før-festival-koncert

September

Gadeduel og grill (Heine)
Udflygt
Æblehøst - mosteri
Ølleaug

Oktober

Arbejdsdag
Høstfest / byfest
Optakt til 'Masker i Marsken'

November

Grønlangkåls-spisning
Banko

December

Luciaoptog
Juletræsfest
Julehygge/bål
Pølser, Glögg og æbleskiver

Udleverede spørgsmål

- Funktionaliteter i hverdagen?
- Funktionaliteter til særlige events/begivenheder?
- Indhold? Opholdsrum/køkken/toilet/værksted/kontor/fællesskab/andet?
- Målgrupper
- Størrelse: 5 – 50 personer?
- Åben eller lukket konstruktion? Fordele og ulemper?
- Installation/skulptur og/eller hus?
- Byggematerialer: Træ, mursten, glas, halm eller andet?
- En eller flere etager?
- Bæredygtig/grøn bygning?
- Tilløj gerne yderligere overvejelser

PERSPEKTIVER

'Byens hus' som en del af lokalområdets fremtidige vision

Et 'byens hus' kan blive en del af lokalområdets fremtidige vision - og en vigtig brik i forhold til at løfte og styrke fællesskabet i Sæd-Ubjerg. Når vi taler om fremtiden er det vigtigt at hæve sig op i helikopter-perspektivet og se på, hvor man ønsker at Sæd-Ubjerg er om 2-5-10 år. På den måde undgår man, at udviklingen kommer til at foregå fragmentarisk og uden sammenhæng.

Fokus på sociale aktiviteter

På byværksted nr. 3 blev det endnu mere tydeligt, at fællesskabet i Sæd-Ubjerg, primært er noget man taler om. Det kan være svært helt konkret at få øje på fællesskaberne og sammenholdet. Derfor vil det være vigtigt at arbejde med indsatser, der er med til at skabe netværk og sociale relationer på tværs af naboer og generationer.

Det er også gennem sociale interaktioner at nye ideer og ny viden opstår - og derfor vil sociale aktiviteter som fx en byfest eller 'grill-aften på torvet', være afgørende for, at der bliver sået nogle frø, der kan spire over de kommende år og skabe flere blomstrende fællesskaber og aktiviteter - og et stærkere sammenhold i lokalområdet.

Foto: Sæd-Ubjergs facebookside

